

Nastava leksike stranog jezika na akademskim studijama

Jelena Drljević

Katedra za italijanski jezik i književnost
Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu
drljevic@gmail.com

Apstrakt: Cilj ovog rada je da pruži teorijski uvid u dosadašnja istraživanja koja se tiču metodike nastave leksike stranog jezika (L2).

Polazeći od ovog opšeg okvira pokušaćemo da se u nastavku rada posebno zadržimo na akademskoj leksičkoj kompetenciji stranog jezika. Naime, uzimajući u obzir specifičan nastavni kontekst, kakav je filološki fakultet uopšte, i ciljnu grupu, odnosno studentsku populaciju, potrudimo se da definišemo leksiku stranog jezika koji se uči u akademskom okruženju kao i pojedine aspekte njenog podučavanja. O usvajanju ovakve leksike treba razmišljati kao o neodvojivoj komponenti kurikulumu budućih nastavnika i prevodilaca. U tom smislu, postavljaju se brojna pitanja: Na koji način možemo najbolje da približimo studentima leksiku stranog jezika? Kako organizovati plansko (odvojeno) učenje leksike, budući da je i proces usvajanja leksike, u okviru usvajanja L2, odvojen segment? Koji je, ili kakav treba da bude, krajnji cilj učenja i usvajanja leksike stranog jezika u fakultetskom kontekstu? Kako će se nova leksika koristiti? Gde će se takva leksika koristiti? Kada će se takva leksika koristiti? i slično.

Dakle cilj nam je da definišemo okvire ovog bitnog jezičkog nivoa ali i odgovorimo na pitanje: kako treba da bude organizovana nastava leksike L2 u vezi sa potrebama studenata filoloških studija.

Ključne reči: nastava leksike, leksička kompetencija L2, akademski kontekst

Uvod

Učenje i usvajanje leksike kao sastavnog dela jezičke kompetencije u novijim lingvističkim istraživanjima zauzima veoma važno mesto. Da bi se na odgovarajući način sagledao i potom savladao složen i otvoren leksički sistem nekog jezika neophodno je pristupiti mu organizovano i sistematično.

Koliko je takav zadatak težak i koliko se istraživačima interdisciplinarnih nauka činio nemoguć u ranijim godinama svedoči i činjenica da su plansko podučavanje leksike kao i organizovano prilagođavanje njenog sistema ciljevima metodike nastave bili gotovo zanemareni sve do kraja osamdesetih i početka devedesetih godina prošlog veka. Počev od tih godina leksika zauzima centralno mesto u istraživanjima primenjene lingvistike i danas predstavlja neizostavni element naučnih diskusija u oblasti usvajanja maternjeg i stranog jezika (Scholfield, 1999: 678).

1. Leksička kompetencija stranog jezika

U skladu sa opšte prihvaćenim komunikativnim pristupom u nastavi stranih jezika posebnu pažnju treba posvetiti leksici, jezičkoj komponenti bez čijeg razvoja ni sam jezik ne bi mogao da ostvari valjano svoju osnovnu funkciju: govor.

Pojedini autori insistiraju na razlici između leksičkog znanja i leksičke kompetencije, termina koji se u naučnoj literaturi često zamenjuju i koriste za označavanje istog koncepta. Na polju psiholingvističkih istraživanja ovu razliku možemo pojednostavljeno objasniti činjenicom da se leksičko znanje odnosi na znanje koje učenik pripisuje formi, značenju, gramatičkom korišćenju, upotrebi u sociolingvističkom kontekstu. Takvo znanje je smešteno u generalnoj memoriji ali se nalazi izvan jedinice mentalnog leksikona. Leksička kompetencija, s druge strane, označava poznavanje osnovnih leksičkih informacija koje su postale sastavni deo jedinice mentalnog leksikona i koje je moguće automatski pokrenuti u komunikaciji (Jiang, 2000: 64-66).

Možemo reći da je leksička kompetencija dostignuta onda kada je ostvareno zadovoljavajuće povezivanje nekoliko uslovljenih psiholoških procesa: učenik prvo primećuje reč, potom je ponovo uočava i prepoznaje da bi u poslednjoj fazi došlo do samostalne i kreativne upotrebe date reči u odgovarajućem kontekstu. Iz ovoga možemo da zaključimo da leksika povezuje sve 4 jezičke veštine: produktivne i receptivne, usmene i pisane (Jordan, 2000: 149).

Leksička kompetencija podrazumeva i izlaženje iz čisto leksičkih okvira. Ona je neodvojiva od poznavanja šireg koncepta, odnosno kulturološkog konteksta u koji je jedna reč smeštena i u kojem ona funkcioniše u korelaciji sa ostalim leksičkim jedinicama. Budući da su konceptualne predstave, usled različitih društvenih, socijalnih ili istorijskih faktora, često drugačije određene u različitim jezicima, mogli bismo da zaključimo da je učenikov zadatak da, pošto je shvatio značenje nove L2 reči i usvojio semantički ekvivalent, odredi i semantičku granicu u datom kontekstu. Određivanje ove granice usloviće, na kraju krajeva, pravilnu ili nepravilnu upotrebu određene reči u

nekom kontekstu. Podsetimo se lingvističke postavke da »svaki jezik uređuje svet različito s obzirom na svoju leksičku strukturu, i da leksikalizovani koncepti i konfiguracije koncepata variraju od jezika do jezika« (Singleton, 2006: 132).

Leksička kompetencija se u Zajedničkom evropskom okviru za žive jezike (ZEO) vrednuje i na osnovu parametra *vladanja leksikom* u kojem se ocenjuje kontinuitet i primerenost upotrebe određenih reči kao i težina greške koja bi u većoj ili manjoj meri mogla da utiče na tok konverzacije. Dakle, ova komponenta predstavlja kvalitativni aspekt poznavanja leksičkog fonda (Diadori, Palermo, Troncarelli, 2009: 150).

2. Nastava leksike stranog jezika

Da li je opravdano pričati o didaktici koja bi se isključivo bavila samo leksikom, odvojenom od ostalih lingvističkih aspekata? Namerno smo upotrebili reč *opravdano* jer nam sama priroda leksike odnosno učenja i uspešnog usvajanja novih reči ne dozvoljava da o njoj razmišljamo kao o sistemu koji bi bio izolovan od ostalih jezičkih komponenata. S druge strane, opravdanje za posebno i izdvojeno podučavanje leksike treba potražiti u psiholingvističkim istraživanjima koja dokazuju da je proces usvajanja leksike drugog jezika odvojen segment unutar celokupnog procesa usvajanja L2 (Jiang, 2000, 2002, 2004).

Pod nastvom leksike misli se na planski osmišljenu didaktiku u kojoj bi primena određenih teorijskih objašnjenja, tehnika i strategija učenja leksike dovela do razvoja leksičkog znanja i leksičke kompetencije kod studenata. Cilj ovakve didaktike je razvijanje sposobnosti povezivanja gramatičkog i semantičkog aspekta reči, lakše učenje i memorisanje kao i pravilna upotreba nove leksike u odgovarajućem kontekstu. Ponovićemo, međutim, da je plansko podučavanje leksike dugo bilo zanemareno. Jedan od razloga verovatno je i činjenica da leksički sistem predstavlja mnogo otvoreniji sistem od gramatičkog sistema pa je samim tim i mnogo teže regulisati ga.

U planiranoj nastavi leksike treba pre svega utvrditi ciljeve jezičkog kursa i na osnovu njega izabrati između pisanog i govornog jezika, nivoa i načina predstavljanja stručne terminologije, treba usmeriti posebnu pažnju na receptivno ili produktivno leksičko znanje.

Potom, treba definisati potrebe učenika i obratiti pažnju na spoljašnje i unutrašnje faktore koji u velikoj meri mogu uticati na tok i uspešnost tog učenja.

U narednoj fazi treba pristupiti selekciji leksike. Kriterijumi leksičke selekcije mogu biti jezički i nejezički. U jezičke kriterijume ubrajamo: frekventnost odnosno broj pojavljivanja nekog elementa u ispitanom korpusu. Ovde pre svega mislimo na funkcionalne reči koje nemaju veliku komunikativnu funkciju ali su neophodne za gramatičku ispravnost (član, zamenica, predlog). Ostale frekventne reči su imenice, glagoli, prilozima, pridevi a potom dolaze reči određenog broja i definisanog smisla (škola, kuća, dete). Tek na kraju imamo tehničke termine. Ostali jezički kriterijumi tiču se distribucije ili disperzije odnosno upotrebne vrednosti reči u različitim vremenskim periodima i kontekstima. Jezičke kriterijume utvrđujemo i na osnovu parametra dostupnosti odnosno „stepena mogućnosti sa kojim će se jedna reč pojaviti u datim situacijama“. U nejezičke kriterijume svrstavamo: savladljivost jezika, motivaciju, potrebe, ciljeve, uzrast i slično (Vučo, 1998: 27-30).

U organizovanoj nastavi leksike možemo kao dva posebna aspekta izdvojiti predstavljanje novih reči, koje nastavnik varira shodno situaciji na času, ciljnoj grupi i jezičkom nivou, i rad na tehnikama i strategijama učenja leksike koje treba razvijati kod učenika još u najranijoj fazi učenja.

Takođe, nastavnik bi trebalo da u planski osmišljenoj nastavi leksike ponudi veliki broj aktivnosti i vežbanja i implementira ih kroz tri pristupa u učenju leksike: spontano ili slučajno učenje (*incidental learning*), ciljano učenje (*intentional learning*) i razvijanje strategija (*independent strategy development*). Slučajno učenje se odvija kroz čitanje i slušanje. Ovde bi nastavnik trebalo da obezbedi dovoljno materijala za ekstenzivno čitanje i slušanje. Ovakav vid usvajanja novog vokabulara najprikladniji je kod učenika koji već vladaju osnovnim fondom reči i kod kojih je stečeno znanje duboko i stabilno. Ciljano učenje se odvija putem eksplicitnih instrukcija i najviše odgovara učenicima sa ograničenim leksičkim znanjem. Jedna od strategija koju treba razvijati kod učenika jeste pogađanje značenja reči iz konteksta. Ova strategija, prikladna takođe i za učenike koji poseduju solidno i stabilno leksičko znanje, nije uvek uspešna ali svakako doprinosi produblivanju i uvećanju vokabulara (Hunt, Alan i Beglar, 2002: 258-265).

Mnogi priznati autori smatraju da je metodiku nastave leksike moguće uspešno organizovati samo ako se nove reči nađu u širem kontekstu, odnosno kao deo ukupnog procesa usvajanja novog jezika. Na taj način se omogućava prelazak reči u dugoročan, stabilan leksički fond. Za usvajanje leksike neophodno je da postoji objedinjeno proučavanje gramatičkih i semantičkih osobnosti nove lekseme u kojem se ciljna leksema nikako ne sme naći sama, već u paru, grozdu tj. skupu ili semantičkom polju (Marello, 1996: 182-183).

2.1. Nastava leksike stranog jezika na filološkim studijama

Cilj univerzitetske nastave stranih jezika i filoloških studija, kao primarnog naučnog i nastavnog koncepta u ovoj obrazovnoj oblasti u Republici Srbiji, jeste dostizanje i povezivanje najviših znanja i kompetencija u oblasti jezika, kulture i književnosti. Znanja o stranom jeziku, kao glavnom predmetu, kao i usvajanje i upotreba tog jezika

predstavljaju spoj znanja iz teorijskih disciplina, ovladavanje jezičkim veštinama kao i nužno dostizanje odgovarajuće sociolingvističke i pragmatičke kompetencije. Leksičko znanje i kompetenciju nemoguće je odvojiti od specifičnih studentskih potreba i veoma zahtevnih ciljeva nastavnog plana i programa.

Studije italijanskog jezika na Filološkom fakultetu u Beogradu, kao između ostalog i studije drugih stranih jezika, podrazumevaju odlično ovladavanje teorijskim disciplinama (fonetika i fonologija, leksikologija, morfologija, semantika, sintaksa, istorijska gramatika, istorija jezika, kontrastivna analiza itd.). Uz ovakav studijski program, u nastavu jezika se od 2006 godine, kada je na Filološkom fakultetu sprovedena reforma u skladu sa načelima bolonjske deklaracije, uvode i posebni predmeti čiji je cilj razvoj osnovnih produktivnih i receptivnih jezičkih veština. Ovi predmeti obično nose naziv *Savremeni italijanski, engleski, nemački* (Samardžić, 2007: 532-533).

U kontekstu našeg rada veoma je bitno pomenuti da nastava leksikologije u trećem i četvrtom semestru zauzima centralno mesto među jezičkim predmetima koji mogu doprineti uvećanju leksičkog znanja i kompetencije. Bogat program ovog predmeta obuhvata između ostalog i upoznavanje sa leksikološkom, leksičkom i leksikografskom terminologijom, predstavljanje osnovnih vrsta rečnika i obuku za njihovo korišćenje, upoznavanje sa sastavom leksike italijanskog jezika, endogenim i egzogenim izvorima rečničkog bogaćenja. Fond obuhvata dva časa nedeljno, predispitne aktivnosti podrazumevaju izradu seminarskog rada i polaganje dva kolokvijuma, dok je završni ispit u formi pismenog testa.

2.1.1. Anketa

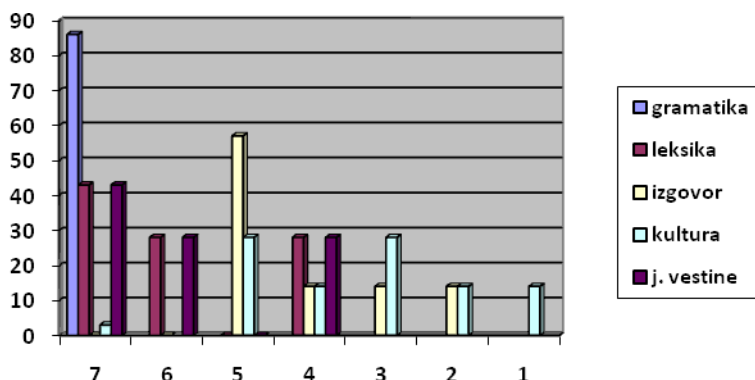
Cilj ankete koju smo sprovedeli školske 2010/2011 godine bio je da ispita mišljenje grupe nastavnika italijanskog jezika o načinima sprovođenja nastave leksike u fakultetskom kontekstu, ciljevima učenja leksike stranog jezika i ostalim aspektima usvajanja ovog jezičkog nivoa. Nastavnici uključeni u anketu drže vežbe na prvoj, drugoj i trećoj godini na predmetu savremeni italijanski jezik, dok jedan nastavnik drži i vežbe prevodjenja sa italijanskog na srpski jezik. U anketi je učestvovalo ukupno 7 nastavnika sa katedre za italijanski jezik i književnost.

Anketa se sastojala od 21 pitanja od kojih je najveći broj koncipiran po principu ocenjivanja od 1 do 7, pri čemu 1, 2 i 3 označavaju uglavom negativan stav ili ocenu, četvorka, uslovno rečeno, predstavlja neodlučnost ispitanika, dok 5, 6, i 7 izražavaju pozitivan stav ispitanika. Pored ocenjivanja, nastavnici su pozvani i da obrazlože svoju ocenu, daju eventualne predloge ili primere vezane za postavljeno pitanje. Manji broj pitanja je otvorenog tipa ili višestrukog izbora (DA/NE ili REDOVNO/ČESTO/PONEKAD/RETKO/NIKAD). Podaci su obrađeni kvantitativno, metodom deskriptivne analize.

Za potrebe ovog rada obradili smo pitanja koja se tiču:

- koncepta učenja jezika u fakultetskom kontekstu
- nivoa posvećivanja posebne pažnje nastavi leksike
- eksplicitnih saveta koji se daju studentima u cilju lakšeg učenja nove leksike
- aspekata koje je neophodno ojačati ili uključiti u nastavu jezika.
- krajnjih ciljeva učenja i usvajanja leksike L2 u fakultetskom kontekstu

Kako bismo opisali kontekst u kojem se uči italijanski jezik na Filološkom fakultetu u Beogradu od nastavnika smo zatražili da ocene koliko se pažnje pridaje sledećim aspektima jezika: gramatici, leksici, izgovoru, kulturi i razvoju jezičkih veština. Radi preglednijeg čitanja rezultata ovog pitanja predstavljamo histogram broj 1:

Kao što se vidi iz histograma 86% nastavnika smatra da se najveća pažnja (ocena 7) u nastavi jezika posvećuje gramatici, što potvrđuje i dalje centralno mesto koje teorijske discipline zauzimaju u fakultetskoj nastavi jezika. Iako u ocenjivanju pažnje koja se posvećuje leksičkom aspektu učenja jezika generalno preovlađuju veoma visoke ocene (4, 6 ili 7), ipak se primećuje primetan pad u odnosu na gramatiku. Veoma je interesantna korelacija koja postoji između posvećivanja pažnje leksičkom aspektu i razvoju jezičkih veština. Iz ovog podatka bismo mogli

skromno da zaključimo da povezanost ova dva jezička aspekta nije slučajna i da možda upravo nastava savremenog jezika ostavlja najviše prostora za implementiranje planski osmišljene nastave leksike.

Prema rezultatima ankete svi ispitanici redovno posvećuju posebnu pažnju leksici na svojim vežbama. 57% ispitanika u najvećoj meri (ocena 7) posebno obrađuje sa studentima ovaj aspekt jezika, dok preostalih 43% to čini u veoma velikoj meri (ocena 6). Najveći broj ispitanika navodi da se zbog same prirode predmeta (savremeni italijanski jezik) kao i udžbenika koji se u okviru njega koriste, leksici, kao i gramatici, posvećuje puno pažnje. Pre svega se obrađuje leksika obuhvaćena udžbenikom a potom se ona dodatno proširuje kroz vežbanja posvećena razvoju usmene produkcije. Većina ispitanika podvlači da ovo proširivanje kao i obnavljanje već poznate leksike u velikoj meri zavisi i od interesovanja studenata i njihovih konkretnih pitanja.

Na pitanje da li daju eksplicitne savete studentima u vezi sa lakšim učenjem i usvajanjem nove leksike 3 ispitanika odgovorila su da to redovno čine, 3 često a samo je jedan ispitanik odgovorio da ponekad daje eksplicitne savete studentima. Svi ispitanici, u najvećoj meri, savetuju studentima da prate i van nastavne sadržaje (film, muziku, štampu i sl.). 86% ispitanika najčešće savetuje studentima da čitaju i koriste tehnike povezivanja leksičkih i drugih teorijskih znanja. U 71% slučajeva najčešći saveti nastavnika tiču se ukazivanja na tehnike i strategije učenja novih reči kao i savetovanje studenata da koriste rečnike. Samo jedan ispitanik uopšte ne daje savete koji se tiču tehnika i strategija učenja novih reči niti upućuje na načine povezivanja leksičkih i drugih teorijskih znanja.

U skladu sa prethodno iznetim podacima svi ispitanici se slažu da nastava leksike treba da bude planski osmišljena, zasnovana na teorijskim znanjima, proverenim strategijama i tehnikama učenja jer bi to doprinelo njenom efikasnijem i lakšem usvajanju. Posebno nam se korisno i praktično čini mišljenje jednog ispitanika koji smatra da bi „...nastavni plan trebalo da obuhvati korpus *obavezne* leksike koju studenti usvajaju na određenom nivou učenja jezika, uz *dopunski* korpus koji bi trebalo da predstavlja uvod odnosno pripremu (informaciju, nešto što su čuli, iako ne u potpunosti usvojili) za usvajanje obaveznog leksičkog korpusa na višim nivoima“.

U pitanju koje se tiče unapređenja aspekata nastave jezika koji su u vezi sa dostizanjem boljeg leksičkog znanja i kompetencije, ispitanici je trebalo da posebno ocene važnost konsolidovanja ili uvođenja 6 elemenata metodike nastave leksike. U obradi podataka dobili smo sledeće rezultate: 100% ispitanika ocenjuje visokim ocenama (5, 6, 7) predlog uvođenja periodičnih leksičkih testova. Kod 86% ispitanika primećujemo konstantu u visokom ocenjivanju (5, 6, 7) predloga da se uveća broj časova leksičkih vežbanja, da se više insistira na upotrebi jednojezičnih i dvojezičnih rečnika i da se bolje usklade teorijski predmeti i razvoj pragmatičkih i sociolingvističkih kompetencija. Neophodnost veće integracije nastave književnosti i jezika kao i učestalije pružanje eksplicitnih instrukcija/sugestija u učenju i usvajanju nove leksike ocenjeni su kao veoma važni kod 71% ispitanika. Samo 14% nastavnika primetno nisko vrednuje (ocenama od 1 do 3) važnost eksplicitnih instrukcija i bolje integrisanje teorijskih predmeta i pragmatičkih ili sociolingvističkih kompetencija. Ovaj deo ankete nam dokazuje da nastavnici prepoznaju i prihvataju neophodnost izmena i dopunjavanja aspekata nastave koji se tiču leksike. Interesantan je, po nama, podatak da se svi ispitanici slažu da bi uvođenje periodičnih testova doprinelo boljem uspehu studenata. Ovakvo mišljenje nastavnika u skladu je sa principima bolonjske reforme koji propisuju obavezno planiranje kontrole znanja učenika u određenim vremenskim i programskim razmacima pre organizovanja krajnjeg ispita.

Na otvoreno pitanje: *Koji treba da bude krajnji cilj učenja i usvajanja leksike stranog jezika u fakultetskom kontekstu i kakvu leksiku shodno budućem zanimanju treba da imaju studenti po završetku filoloških studija* ispitanici odgovaraju veoma opširno i detaljno. Kod svih ispitanika preovlađuje mišljenje da leksika koju studenti treba da poseduju po završetku studija treba da se kreće u veoma širokom rasponu. To podrazumeva najširu leksiku opšteg karaktera koja bi zadovoljila konverzacijske potrebe, specifičnu leksiku vezanu za književnost (na kojoj se u fakultetskom kontekstu veoma insistira) kao i osnove uskostručne leksike. Svi ispitanici nastavnici, takođe, dele i mišljenje da bi filološke studije trebalo da uključe u svoj kurikulum i nastavu barem najosnovnijeg leksičkog fonda jezika struke. Ovakvu leksiku bi, potom, studenti razvijali u profesionalnom pravcu koji izaberu (predavači, prevodioci književnih dela, usmeni prevodioci, prevodioci tehničkih tekstova, naučni radnici itd.). 2 ispitanika primećuju da bi jedan od načina uvođenja ovakvih kurseva u fakultetsku nastavu svakako podrazumevao i osposobljavanje studenata da, na osnovu postojećih znanja, a uz pomoć tehnika i strategija učenja, stručnjaka za datu oblast ili odgovarajućih leksikona, enciklopedija, Interneta i slično, mogu samostalno da pronalaze, uče i primenjuju stručnu terminologiju.

Zaključak

U ovom radu smo najpre definisali leksičko znanje i leksičku kompetenciju. Videli smo koja je razlika između ova dva leksička pojma, kako se razvija leksička kompetencija i šta ona podrazumeva.

U drugom poglavlju smo se zadržali na različitim aspektima organizovanja nastave leksike. Videli smo o kojim sve parametrima treba razmišljati ukoliko želimo da sistemski osmislimo leksički deo jezičkog kursa. Iz ove šire perspektive smo potom usmerili pažnju na učenje i usvajanje leksike u specifičnom nastavnom kontekstu – filološkom fakultetu. Prikazali smo najpre osnovne aspekte nastavnog plana i programa generalno filoloških studija da bismo potom opisali kurikulum katedre za italijanski jezik i književnost. U poslednjem delu ovog poglavlja predstavili smo rezultate nekih delova ankete koja je podeljena nastavnicima katedre za italijanski jezik i

književnost. Naši ispitanici, u okviru predmeta savremeni italijanski jezik, rade na razvoju osnovnih jezičkih vještina. Podaci koje smo dobili u tom istraživanju pokazuju da većina nastavnika smatra da nastava leksike u okviru podučavanja stranog jezika treba da predstavlja izdvojen, planski osmišljen, aspekt. Mišljene ispitanika nam pokazuje da u metodici nastave leksike treba raditi pre svega na uvođenju leksičkih testova, povećanju broja časova leksičkih vežbanja i boljem usklađivanju teorijskih disciplina sa upotrebnim komponentama jezika. Dragocen podatak tiče se stava nastavnika o krajnjim ciljevima učenja i usvajanja leksičkih znanja i kompetencija. Leksika koju studenti treba da poseduju po završetku filoloških studija treba da se kreće u širokom rasponu: od leksike opšteg karaktera do osnova uskostručne leksike čije bi poznavanje pomoglo budućim nastavnicima, pismenim i usmenim prevodiocima kao i naučnim radnicima da samostalno, profesionalno i kreativno obavljaju ove pozive.

Ostaje da zaključimo kako nastava leksike mora da predstavlja deo univerzitetskog kurikulumu i kao takva treba da bude sastavni deo jezičko-obrazovne politike. U takvoj nastavi imperativ treba da predstavljaju potrebe jezičkog kursa, studentske potrebe, zahtevi tržišta a primarno treba razmišljati o najraznovrsnijim tehnikama i strategijama leksičkog učenja jer jedino one mogu olakšati studentima učenje i usvajanje nove leksike i doprineti njenom kvantitetu i odgovarajućem akademskom kvalitetu.

Summary

The paper examines how the teaching of foreign lexicon is designed at the philology studies within a university concept and particularly as a part of the curriculum for future lecturers, interpreters and scientific workers. A survey conducted among Italian language teachers revealed that lexical schooling is seen as more productive if lectured in compliance with curriculum but designed as a separate and programmatic segment (whole). It has been concluded that application of certain theoretical explanations, techniques and strategies in such designed curriculum would result in better development of lexical knowledge and competence. The goal of such didactics is the development of a competency in association of grammatical and semantically dimension of a word, faster learning and acquiring as well as the contextually proper use of a lexicon.

References

- Diadori, P., Palermo, M. i Troncarelli, D., (2009). *Manuale di didattica dell'italiano L2* (str. 149 – 152). Perugia: Guerra Edizioni.
- Hunt, A., Beglar, D. (2002). Current Research and Practice in Teaching Vocabulary. U Richards, J. i Renandya, W., (prir.), *Methodology in Language Teaching, An Anthology of Current Practice* (str. 258-265). Cambridge: Cambridge University Press.
- Jiang, N. (2000). Lexical Representation and Development in a Second Language. *Applied Linguistics*, 21 (1), 47-77.
- Jordan, J.J. (2000). *English for Academic Purposes: A Guide and Resource Book for Teachers* (str. 149-152). Cambridge University Press.
- Marello, C., Corda, A. (2004). *Lessico. Insegnarlo e impararlo*. Perugia: Guerra Edizioni.
- Samardžić, M. (2007). Mogućnost prilagođavanja nastave teorijskih jezičkih disciplina zahtevima Zajedničkog Evropskog Okvira za žive jezike. U Vučo, J., (prir.), *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnosti*. (str. 532-540). Beograd: Ministarstvo za nauku i zaštitu životne sredine. Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Scholfield, P. J. (1999). Vocabulary: Second Language Pedagogy. U Spolsky, B., (prir.), *Concise Encyclopedia of Educational Linguistics* (str. 678 – 682). Oxford: Elsevier Science, Pergamon.
- Singleton, D. (2006). Lexical Transfer: Interlexical or Intralexical?. U Arabski, J. (prir.), *Cross-linguistic Influences in the Second Language Lexicon* (str. 130-143). Clevedon, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters Ltd.
- Vučo, J. (1998). *Leksika udžbenika stranog jezika*. Podgorica: Univerzitet Crne Gore, Cetinje: Štamparija Obod d.d.